

Sygn. akt III KRS 36/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania Z. D.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 11 marca 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K. ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 359,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lipca 2015 r.,

uchyla zaskarżoną uchwałę w zakresie objętym punktem II podpunktem 2. i w tej części przekazuje sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] z dnia 11 marca 2015 r., podjętą w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K., ogłoszonym w Monitorze Polskim z

2014 r., poz. 359, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 i art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm.) postanowiła: przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K. kandydaturę K. L. - sędziego sądu rejonowego (pkt I) oraz nie przedstawiać Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K. pozostałych 14 kandydatur, w tym kandydatury Z. D. - sędziego sądu rejonowego.

W uzasadnieniu tej uchwały Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, że zespół jej członków w jawnym głosowaniu, bezwzględną większością głosów przyjął stanowisko w przedmiocie rekomendacji Radzie kandydatur Z. D. i K. L..

Zespół, rekomendując kandydaturę Z. D., wziął pod uwagę, że uzyskał on, zarówno bardzo dobrą ocenę kwalifikacji sędziego wizytatora ds. cywilnych, jak i ocenę uzupełniającą. Członkowie zespołu uwzględnili także jego kilkuletnie doświadczenie w pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego, delegacje do orzekania w Sądzie Okręgowym w K. oraz że otrzymał ocenę bardzo dobrą z egzaminu sędziowskiego i ukończył z wynikiem pozytywnym studia podyplomowe w zakresie Prawa Europejskiego dla Sędziów, organizowane przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu [...]. Ponadto, uzyskał jednogłośnie pozytywną opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] i najwyższe poparcie podczas głosowania na Zgromadzeniu Przedstawicieli Sędziów apelacji [...].

Rekomendując kandydaturę K. L., zespół wziął z kolei pod uwagę, że uzyskał on bardzo dobrą ocenę kwalifikacji sędziego wizytatora ds. cywilnych. Członkowie zespołu uwzględnili także jego kilkuletnie doświadczenie w pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego, liczne delegacje do orzekania w Sądzie Okręgowym w K. oraz że ukończył z wynikiem bardzo dobrym studia podyplomowe w zakresie: Rachunkowości i Finansów (Akademia w K.), Ekonomii i Prawa Gospodarczego (Szkoła w W.), Prawa Cywilnego dla Sędziów Sądów Powszechnych (Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury). Ponadto uzyskał jednogłośnie pozytywną opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] i drugie w kolejności poparcie podczas głosowania na Zgromadzeniu Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...].

Krajowa Rada Sądownictwa nie w pełni podzieliła przedstawioną przez zespół jej członków argumentację i podjęła uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K. jedynie kandydatury K. L.. Rada powołała się przy tym na uwzględnienie oceny kwalifikacji kandydatów i kryteria wyrażone w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz warunki z art. 61 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.).

Rada skupiła się na szczegółowym przedstawieniu trzech kandydatur: K. L., Z. D. oraz dodatkowo A. S..

Odnosnie do kandydatury Z. D. Rada stwierdziła, że urodził się on w dniu 10 października 1969 r. w Z.. W 1995 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Uniwersytecie w K. z ogólną oceną dobrą. Po odbyciu aplikacji sądowej, we wrześniu 1997 r. złożył egzamin sędziowski, uzyskując ocenę bardzo dobrą. Od dnia 10 listopada 1997 r. do dnia 23 września 1999 r. zajmował stanowisko asesora sądowego w Sądzie Rejonowym w K.. Orzekał wówczas w Wydziale Pracy - Sądzie Pracy. Od dnia 24 września 1999 r. pełni obowiązki na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w K., przy czym od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia 30 lipca 2002 r. pełnił obowiązki, a następnie powierzono mu funkcję Przewodniczącego VII Zamiejscowego Wydziału Cywilno-Karnego (później Grodzkiego) w P.. Jednocześnie, aż do lutego 2012 r., orzekał w I Wydziale Cywilnym. W latach 2009-2010 był kilkakrotnie delegowany do orzekania w II Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w K.. Następnie, w okresie od dnia 6 lutego do dnia 6 marca 2012 r. orzekał na delegacji stałej w I Wydziale Cywilnym tego Sądu, w wymiarze pełnego etatu. Od dnia 7 marca 2012 r. do dnia 6 września 2013 r. orzekał natomiast jednocześnie w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w K. (3/4 etatu) i na delegacji w I Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w K. (1/4 etatu). W okresie od dnia 7 września 2013 r. do dnia 6 marca 2014 r. ponownie orzekał wyłącznie na delegacji w Sądzie Okręgowym w K.. W 2005 r. ukończył z wynikiem pozytywnym studia podyplomowe w zakresie Prawa Europejskiego dla sędziów organizowane przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu [...] w L., a w dniu 25 maja 2012

r. Polska Sekcja Międzynarodowej Komisji Prawników przyznała mu wyróżnienie w konkursie Sędzia Europejski 2011.

Ocenę kwalifikacyjną oraz ocenę uzupełniającą tego kandydata sporządził sędzia wizytator ds. cywilnych A.S.. Niezależnie od powołanych danych statystycznych opiniujący podniósł, że kandydat posiada ugruntowaną wiedzę prawniczą i niewątpliwie duże doświadczenie zawodowe. Sumiennie wykonuje spoczywające na nim obowiązki, generalnie sprawnie prowadzi postępowania, godząc orzekanie równolegle w dwóch sądach (Sądzie Rejonowym i Sądzie Okręgowym). Przypadki uchylenia bądź zmiany orzeczeń z referatu opiniowanego w wyniku uwzględnienia apelacji nie mogą być uznane za dyskwalifikujące go.

Konkludując sędzia wizytator stwierdził, że kandydat nie tylko spełnia kwalifikacje do powołania na stanowisko sędziego sądu okręgowego, ale jest też dobrym kandydatem na to stanowisko, dając gwarancję właściwego wykonywania obowiązków.

W ocenie uzupełniającej sędzia wizytator podniósł zaś, że odsetek odroczeń kandydata w okresie 9-ciu miesięcy objętych oceną wyniósł 43% i był wyższy niż w ocenie z grudnia 2013 r., kiedy to wynosił 39%. Terminowość uzasadnień należy z kolei uznać za bardzo dobrą, jeśli nie wzorową. Na 32 uzasadnienia sporządzone w okresie objętym oceną kandydat 29 sporządził w terminie, a po terminie tylko 3 w przedziale do 1 miesiąca i wszystkie te trzy przypadki zakwalifikowano jako usprawiedliwione. Sędzia wizytator dodał, że pogorszeniu uległy również wyniki postępowania apelacyjnego. W poprzedniej ocenie odsetek oddalonych apelacji w sprawach z referatu kandydata wyniósł 66,7% i był minimalnie lepszy niż w I Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w K., obecnie zaś, tj. w okresie 9-ciu miesięcy objętych oceną uzupełniającą, wyniósł 38,9%, podczas gdy średnia dla Wydziału wyniosła 67,6%. Jeśli chodzi o orzeczenia zmienione, to ich odsetek w przypadku opiniowanego wyniósł w poprzedniej ocenie 29,2% (Wydział 25%), obecnie zaś wyniósł 50% (Wydział 28,1%).

Opiniujący zwrócił jednocześnie uwagę, że sąd drugiej instancji, dokonując zmiany orzeczeń wydanych przez kandydata, posługiwał się wyłącznie ustaleniami z pierwszej instancji, a zatem ustalenia te były wyczerpujące i wystarczające do wydania orzeczenia reformacyjnego. Ponadto, sędzia wizytator zauważył, że wyniki

postępowania zażaleniowego utrzymały się w zasadzie na tym samym poziomie: w okresie objętym oceną kilkuletnią odsetek oddalonych zażaleń od orzeczeń wydanych przez opiniowanego wyniósł 66,7% (Wydział 70,1%), obecnie zaś 65,7% (Wydział 70,7%); odsetek zmienionych orzeczeń w postępowaniu zażaleniowym praktycznie nie uległ zmianie. Wskaźnik zaskarżalności w okresie objętym oceną uzupełniającą w odniesieniu do kandydata wyniósł 52,5% i był gorszy niż średnia dla całego I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w K. (38,8%). Konkludując opiniujący stwierdził, że dokonując całościowej analizy, tj. nie tracąc z pola widzenia pozytywnych wniosków zawartych w poprzedniej ocenie sporządzonej za okres przeszło trzyletni, gdy kandydat orzekał wówczas nieraz jednocześnie zarówno w Sądzie Rejonowym jak i w Sądzie Okręgowym, radząc sobie z tym doskonale, należy ponownie pozytywnie zaopiniować kandydaturę Pana Z. D. na wakujące stanowisko sędziego sądu okręgowego.

Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], na posiedzeniu w dniu 6 listopada 2014 r., jednogłośnie pozytywnie zaopiniowało kandydaturę Z. D., a Zgromadzenie Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...], na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2014 r., zaopiniowało kandydaturę przy następującym wyniku głosowania: 80 głosów „za” przy 14 głosach „przeciw”.

Krajowa Rada Sądownictwa, mając na uwadze bardzo dobrą ocenę kwalifikacji K. L. sporządzoną przez sędziego wizytatora, jak również ocenę uzupełniającą oraz kilkuletnie doświadczenie zawodowe tego kandydata w pracy na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w M., a także liczne delegacje do orzekania w Sądzie Okręgowym w K., podzieliła stanowisko Zespołu jej członków odnośnie do tej kandydatury i uznała, że jest ona najlepszą spośród zgłoszonych.

Analizując kandydaturę Z. D. Rada uznała natomiast, że niezależnie od najwyższego poparcia podczas głosowania na zgromadzeniu przedstawicieli sędziów apelacji [...] otrzymał on jednogłośnie pozytywną opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...], uzyskał ocenę bardzo dobrą z egzaminu sędziowskiego, ukończył z wynikiem pozytywnym studia podyplomowe, a także posiada wieloletnie doświadczenie wynikające z pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego oraz orzekania podczas delegacji do Sądu Okręgowego w K.. Rada nie kwestionowała tych argumentów, tym niemniej uznała, że o ocenie danej kandydatury nie może

decydować tylko jedna z katalogu przesłanek, w tym przypadku zdecydowane poparcie środowiska sędziowskiego, lecz ich całokształt. Oceniane w ten sposób wskazują one, że Z. D. nie jest na aktualnym etapie rozwoju zawodowego kandydatem gwarantującym odpowiednią jakość orzecznictwa na poziomie sądu okręgowego. Jak wyżej wskazano, co prawda uzyskał ocenę bardzo dobrą z egzaminu sędziowskiego, ukończył studia podyplomowe, a także od wielu lat wykonuje obowiązki sędziego sądu rejonowego, ale delegacja do orzekania w Sądzie Okręgowym w K. ujawniła, że kandydat ten nie jest aktualnie w sposób wystarczający przygotowany do wykonywania obowiązków sędziego tego sądu.

W opinii Krajowej Rady Sądownictwa, wnioski te znajdują potwierdzenie w sporządzonej przez sędziego wizytatora uzupełniającej ocenie kwalifikacji Z. D.. Wnioski tej oceny kwalifikacyjnej uniemożliwiają zaś uznanie jej za ocenę bardzo dobrą, jednoznaczną z odpowiednim przygotowaniem do wykonywania obowiązków sędziego. Sędzia wizytator konkludując ocenił kandydaturę Z. D. pozytywnie i zaledwie taka ocena znajduje odzwierciedlenie w treści uzupełniającej oceny kwalifikacji tego kandydata. Rada, dokonując wyboru najlepszych kandydatów, przyjmuje, że o ocenie danego kandydata powinna decydować kompleksowa analiza, w jakim stopniu spełnia on poszczególne kryteria wyboru, a nie jedynie jedno z tych kryteriów, które którakolwiek z osób uczestniczących w postępowaniu nominacyjnym spełnia w stopniu wyższym, pełniejszym niż pozostałe. Wobec powyższego Krajowa Rada Sądownictwa - odnośnie do kandydatury Z. D. - nie podzieliła stanowiska Zespołu jej członków i oceniła ją odmiennie.

Mając powyższe na uwadze Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, że osoby, które nie zostały przedstawione przez Radę Prezydentowi Rzeczypospolitej z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziego w Sądzie Okręgowym w K. nie były, w ramach tego postępowania kwalifikacyjnego, lepszymi kandydatami niż K.L.. Uwzględniając wskazane wyżej motywy, Rada podjęła decyzję o obsadzeniu tylko jednego spośród dwóch wolnych stanowisk sędziego Sądu Okręgowego w K. ogłoszonych w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 359.

Te argumenty spowodowały, że w trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 11 marca 2015 r. na kandydaturę: K. L. oddano 17 głosów

„za”, 0 głosów „przeciw” i 0 głosów „wstrzymujących się”, natomiast na kandydaturę Z. D. oddano 6 głosów „za”, 2 głosy „przeciw” i 9 głosów „wstrzymujących się”.

Wobec faktu, że podczas pierwszego głosowania liczba kandydatów, którzy uzyskali bezwzględną większość, była mniejsza niż liczba wolnych stanowisk, przeprowadzono ponowne głosowanie z udziałem tych kandydatów, na których oddano największą liczbę głosów „za”, tj. Z. D. (6 głosów „za”, 2 głosy „przeciw” i 9 głosów „wstrzymujących się”) oraz M. A. S. (3 głosy „za”, 2 głosy „przeciw” i 12 głosów „wstrzymujących się”). W drugim głosowaniu na kandydaturę: Z. D. oddano 6 głosów „za”, 5 głosów „przeciw” i 6 głosów „wstrzymujących się”, a na kandydaturę M. S. oddano 8 głosów „za”, 0 głosów „przeciw” i 9 głosów „wstrzymujących się”.

Uwzględniając wyniki obydwu głosowań Krajowa Rada Sądownictwa udzieliła poparcia kandydaturze K. L..

Uczestnik postępowania sędzia sądu rejonowego Z. D. złożył odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia 11 marca 2015 r., zaskarżając tę uchwałę w części dotyczącej pkt II ppkt 2, tj. w części dotyczącej nieprzedstawienia jego kandydatury z wnioskiem o powołanie oraz wnosząc o jej uchylenie w tej części i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Odwołujący się zarzucił zaskarżonej uchwale:

(-) naruszenie art. 33 ust 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, przez nierozważenie wszechstronnie sprawy, tj. niewzięcie pod uwagę przy ocenie jego kandydatury kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, opinii przełożonych, publikacji, dyplomu (wyróżnienia) w konkursie Sędziego Europejski, opinii kolegium sądu oraz oceny zgromadzenia ogólnego sędziów;

(-) naruszenie art. 33 ust 1 oraz art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, przez przekroczenie granic swobodnej oceny jego kandydatury, materiału będącego podstawą tej oceny oraz przez uznanie, że nie spełnia on przesłanek do powołania na stanowisko sędziego okręgowego, mimo całkowitego braku podstaw do wyciągnięcia takich wniosków na podstawie materiałów źródłowych, albowiem jego zdaniem jednoznacznie z nich wynika, że jest bardzo dobrym kandydatem na to stanowisko;

(-) naruszenie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, przez niezastosowanie ustawowych kryteriów przy rozpoznawaniu jego wniosku o powołanie na stanowisko Sędziego Sądu Okręgowego, tj. nieuwzględnienie kwalifikacji kandydatów, doświadczenia zawodowego, opinii przełożonych, publikacji, dyplomu (wyróżnienia) w konkursie Sędzia Europejski, opinii kolegium sądu oraz oceny zgromadzenia ogólnego sędziów;

(-) naruszenie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12. maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, przez zastosowanie pozaustawowych kryteriów przy rozpoznawaniu wniosku odwołującego się o powołanie na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego, mimo iż ustawowe przesłanki jednoznacznie wskazują, że jest on bardzo dobrym kandydatem na to stanowisko;

(-) naruszenie art. 57b ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, przez dokonanie oceny kwalifikacyjnej na podstawie tylko okresu 9 miesięcy, a nie trzech lat;

(-) naruszenie art. 2, 32 i 60 Konstytucji RP, przez niezastosowanie przy ocenie kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w K. zasady równego dostępu do służby publicznej, równego traktowania, zakazu dyskryminacji oraz zasady demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w wyniku czego jego kandydatura nie została przedstawiona Prezydentowi RP do powołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Wstępnie Sąd Najwyższy uważa za stosowne przypomnieć, że zgodnie z art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm., dalej ustawa o KRS), uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Wynikające z tego przepisu prawo zaskarżenia uchwał Rady dotyczy zatem uchwał podejmowanych w sprawach należących do jej kompetencji, w tym w wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o KRS sprawach o rozpatrzenie i ocenę kandydatów do

pełnienia urzędu na stanowiskach sędziów Sądu Najwyższego oraz stanowiskach sędziowskich w sądach powszechnych, sądach administracyjnych i sądach wojskowych. Stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy o KRS do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej (poza art. 87¹ k.p.c. ustanawiającym przymus adwokacko - radcowski w występowaniu przed tymże Sądem). Odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej determinuje więc sposób wyznaczenia granic rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy zainicjowanej odwołaniem uczestnika postępowania. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozważę tylko nieważność postępowania.

Jeśli natomiast chodzi o podstawy odwołania od uchwał Rady, to zdaniem Sądu Najwyższego zasadniczo nie ma zastosowania w tym zakresie art. 398³ § 1 k.p.c. regulujący kwestię podstaw kasacyjnych, gdyż w przypadku odwołań od uchwał Rady podstawy te są określone w art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o KRS, który stanowi, że odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania. Szczegółowe zasady postępowania przed Radą w indywidualnych sprawach są przy tym unormowane w przepisach rozdziału 3 obecnie obowiązującej ustawy o KRS i to one mogą stanowić punkt odniesienia dla zarzutów naruszenia przepisów proceduralnych podnoszonych w odwołaniach od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa. Naruszenia te muszą mieć jednak istotny wpływ na wynik sprawy, odzwierciedlony w treści zaskarżonej uchwały.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie za nadal aktualny uznaje równocześnie pogląd judykatury wyrażany na gruncie art. 13 ust. 2 dawnej ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67 ze zm.), będącego odpowiednikiem art. 44 ust. 1 obecnej ustawy o KRS, zgodnie z którym zakres kognicji Sądu Najwyższego w ramach oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje wyłącznie badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Oznacza to przede wszystkim, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji

kandydata na sędziego (a tym bardziej jego kontrkandydatów). Przedmiotem badania ze strony Sądu Najwyższego pozostaje zatem procedura podejmowania uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 2009 r., III KRS 7/09 i III KRS 11/09, niepublikowane, oraz z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011 nr 11, poz. 93).

W konsekwencji takiego ukształtowania kognicji Sądu Najwyższego w zakresie kontroli nad postępowaniem dotyczącym przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie sędziego, kontrola sądowa obejmuje w szczególności badanie, czy Rada przestrzegała w danym postępowaniu jednolitych kryteriów oceny kandydata oraz procedur postępowania związanych z oceną kandydatury i przedstawiania wniosku Prezydentowi. Analiza tego, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem, obejmuje także kontrolę przestrzegania przez Radę innych wymagań prawnych, w tym np. ustawowych warunków powoływania na stanowisko sędziego, sprecyzowanych w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ogólnych reguł proceduralnych obowiązujących w postępowaniu przed tym organem, określonych w przepisach rozdziału 3 ustawy o KRS.

Przechodząc do oceny podstaw odwołania wniesionego w niniejszej sprawie od uchwały Rady z dnia 11 marca 2015 r., Sąd Najwyższy stwierdza, że jest ono oparte na zarzutach naruszenia przepisów art. 2, art. 32 i art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 33 ust. 1, art. 35 ust. 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz art. 57b ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy zauważa więc, że pierwszy z wymienionych przepisów (art. 2 Konstytucji RP), przez wskazanie, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, nakazuje dochowanie przez Krajową Radę Sądownictwa obowiązku wszechstronnego rozpatrzenia i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, w sposób respektujący standardy charakterystyczne dla organów demokratycznego państwa prawnego, w tym - między innymi - zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa. Art. 32 ust. 1 Konstytucji RP statuuje z kolei zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich

przez władze publiczne oraz zakazuje dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Z tego względu kontrola sądowa postępowania przed Radą w zakresie jej zgodności z tym przepisem powinna sprowadzać się do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 Konstytucji RP jest zaś przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Dlatego sądowa kontrola dokonywana przez pryzmat wymienionego przepisu nie stwarza podstaw do wkraczania w zakres kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa, ponieważ mogłoby to oznaczać naruszenie konstytucyjnych uprawnień i kompetencji Rady wynikających z art. 179 Konstytucji. Ochrona sądowa udzielana kandydatowi na określone stanowisko sędziowskie winna zatem obejmować kontrolę postępowania przed Radą pod względem jego zgodności z prawem, a więc musi być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydatury bądź kandydatur i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Poddanie kontroli sądowej wyników postępowania przed KRS w takiej indywidualnej sprawie nie może natomiast oznaczać, że sąd uczestniczyłby w decydowaniu o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK - A 2008 nr 4, poz. 63).

Powołany również w podstawach zaskarżenia art. 33 ust. 1 ustawy o KRS zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa, aby przed podjęciem uchwały w indywidualnych sprawach należących do jej kompetencji, wszechstronnie rozważyła sprawę, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeśli zostały złożone. Regulacja zawarta w tym przepisie koresponduje więc obowiązkami Rady wynikającymi z art. 2 Konstytucji RP. Naruszenie tego przepisu (a także art. 2 Konstytucji RP) może zatem polegać na pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z

owej dokumentacji lub wyjaśnień, albo dokonaniu ustaleń sprzecznych z tymże materiałem.

Natomiast w myśl art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinie kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Przepis ten jest wprawdzie adresowany wprost tylko do zespołu i nakazuje uwzględnienie wymienionych w nim kryteriów jedynie przy ustalaniu kolejności na liście kandydatów rekomendowanych przez zespół do obsadzenia wolnych stanowisk sędziowskich, jednakże z reguły wykładni systemowej i funkcjonalnej wynika, zdaniem Sądu Najwyższego, że ma on szersze zastosowanie, zarówno w zakresie przedmiotowym, jak i podmiotowym. Przed ustaleniem kolejności rekomendowanych kandydatów zespół musi bowiem w pierwszym rzędzie wydzielić ich grupę spośród wszystkich, którzy zgłosili się do obsadzenia wakujących stanowisk sędziowskich, a trudno wyobrazić sobie, aby można w tym zakresie stosować inne kryteria, gdyż obie te czynności służą jednemu celowi – wyborowi najlepszych kandydatów na sędziów. Ten sam cel ma również następna faza postępowania, już przed Radą w pełnym składzie, co przemawia za stosowaniem także w tej fazie tych samych kryteriów oceny kandydatów. Wymaga przy tym podkreślenia, że określony w art. 35 ust. 2 katalog kryteriów nie ma wyczerpującego charakteru i - poza wyeksponowaniem, przez użycie sformułowania „przede wszystkim”, oceny kwalifikacji kandydatów - w żadnym razie nie hierarchizuje innych przymiotów (cech, właściwości), którymi powinna odznaczać się osoba ubiegająca się o to stanowisko. Co do samych kwalifikacji kandydatów należy z kolei zauważyć, że przepis nie precyzuje tego pojęcia. Z pewnością jednak nie można utożsamiać go tylko z wymaganiami stawianymi kandydatom w przepisach ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż te wyznaczają jedynie minimum standardów dla osoby ubiegającej się o stanowisko sędziego. Chodzi w nim więc, jak się zdaje, o uwzględnienie w ocenie kandydatów - poza owym ustawowym minimum - dodatkowych elementów składających się na teoretyczne i praktyczne umiejętności

potrzebne do pełnienia urzędu sędziowskiego, jak np. wyniki ukończenia studiów i egzaminu kończącego właściwą aplikację, uzyskane stopnie i tytuły naukowe, ukończone studia podyplomowe i szkolenia, reprezentowana w toku wykonywania dotychczasowej pracy i analizowana przez sędziów wizytatorów oraz przełożonych wiedza prawnicza, sposób organizowania pracy i wywiązywania się z obowiązków, itp. Aktualny pozostaje zatem pogląd judykatury, ukształtowany na podstawie przepisów dawnej ustawy o KRS z dnia 27 lipca 2001 r., w myśl którego o wyborze kandydata decyduje ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania tych przesłanek (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011 nr 1, poz. 93; z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271 i z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10, LEX nr 678015).

Choć, jak już wyżej zostało podkreślone, merytoryczna ingerencja Sądu Najwyższego w rozstrzygnięcia Rady nie jest dopuszczalna, ponieważ wkraczałaby w sferę szczególnych uprawnień ustrojowych przysługujących temu organowi konstytucyjnemu, to jednak Sąd Najwyższy, badając zasadność odwołania, jest władny przeprowadzić kontrolę w zakresie ustalenia, czy w postępowaniu przed Radą nie doszło do naruszenia praw i wolności obywatelskich, w tym prawa do równego (na jednakowych zasadach) dostępu do służby publicznej gwarantowanego przez art. 60 Konstytucji RP. W postępowaniu odwoławczym istnieje więc możliwość oceny, czy Rada w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej (kandydatów do objęcia wakującego stanowiska sędziowskiego) zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy uznaje, że w ogólnym rozrachunku zarzuty postawione w rozpoznawanym odwołaniu są trafne. Uzasadnienie zaskarżonej uchwały nie pozwala bowiem na uznanie, że Rada przy ocenie poszczególnych kandydatur biorących udział w procedurze konkursowej na wolne stanowisko sędziowskie, rzeczywiście spełniła wymaganie wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, przy zastosowaniu przejrzystych, jednolitych i sprawiedliwych kryteriów. Wypada bowiem podkreślić, że w razie ubiegania się kilku osób o jedno wakujące stanowisko sędziowskie, Rada powinna wyjaśnić przede wszystkim, jakie kryteria

ocenne brała pod uwagę przy wyborze najlepszego - jej zdaniem - kandydata pretendującego do objęcia tego stanowiska. Zakres rozważań Rady poświęconych analizie „gorszych” kandydatów może być natomiast zróżnicowany w zależności od okoliczności konkretnego przypadku, jednakże na pewno powinien być szerszy (bardziej szczegółowy) w stosunku do kandydatów o zbliżonej sytuacji faktycznej, lokujących się blisko granicy rozdzielającej kandydatury „zwycięskie” od „przegranych” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10, LEX nr 678015). Dotyczy to w szczególności sytuacji, kiedy Rada - jak w ocenianej w niniejszej sprawie procedurze, w ramach której do obsadzenia były dwa wolne stanowiska sędziowskie w Sądzie Okręgowym w K. - wybrała i postanowiła przedstawić z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziowskie tylko jednego z dwóch kandydatów rekomendowanych przez zespół, równocześnie podejmując decyzję nieobsadzaniu drugiego z wakujących stanowisk sędziowskich, mimo że pretendujący do objęcia tego stanowiska kandydat również był rekomendowany przez zespół i to w pierwszej kolejności.

W ocenie Sądu Najwyższego, uzasadnieniu zaskarżonej uchwały brakuje odpowiedniej transparentności, co podważa zastosowanie przez Radę w przedmiotowej procedurze konkursowej dostatecznie przejrzystych kryteriów oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie.

Zdaniem Sądu Najwyższego, stwierdzenia Rady, z których wynika, że „Z. D. nie jest na aktualnym etapie rozwoju zawodowego kandydatem gwarantującym odpowiednią jakość orzecznictwa na poziomie sądu okręgowego” i że „kandydat ten nie jest aktualnie w sposób wystarczający przygotowany do wykonywania obowiązków sędziego tego sądu” zostały użyte w sposób gołosłowny i niepoparty rzeczową argumentacją wyjaśniającą powody tak sformułowanej oceny. Z uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika bowiem równocześnie, że Rada dostrzegła znaczące osiągnięcia Z. D., począwszy od otrzymania przez niego bardzo dobrej oceny kwalifikacji sędziego wizytatora ds. cywilnych, jak i dobrej oceny uzupełniającej, jego kilkuletnie (w rzeczywistości zaś kilkunastoletnie, bo trwające od dnia 24 września 1999 r., a przy uwzględnieniu okresu asesury - od dnia 10 listopada 1997 r.) doświadczenie w pracy na stanowisku sędziego sądu rejonowego, delegacje do orzekania w Sądzie Okręgowym w K. oraz że otrzymał

ocenę bardzo dobrą z egzaminu sędziowskiego i ukończył z wynikiem pozytywnym studia podyplomowe w zakresie Prawa Europejskiego dla Sędziów organizowane przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu [...]. Ponadto uzyskał jednogłośnie pozytywną opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...] i najwyższe poparcie podczas głosowania na Zgromadzeniu Przedstawicieli Sędziów Apelacji [...], a także otrzymał wyróżnienie w konkursie Sędzia Europejski 2011. Rada nie wskazała natomiast, które z elementów oceny kwalifikacyjnej dyskwalifikowały kandydata, nie podała również jakie elementy jego osiemnastoletniej aktywności zawodowej stały się podstawą negatywnej oceny przydatności na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K.. Użyła przy tym niezrozumiałych, zwłaszcza w kontekście granic zaskarżenia ocenianej uchwały określonych przez odwołującego się, argumentów, że „osoby, które nie zostały przedstawione przez Radę Prezydentowi Rzeczypospolitej z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziego w Sądzie Okręgowym w K. nie były, w ramach tego postępowania kwalifikacyjnego, lepszymi kandydatami niż K. L.”, a także (niezgodnie z wcześniejszymi stwierdzeniami określającymi liczne przymioty odwołującego się), że „o ocenie danej kandydatury nie może decydować tylko jedna z katalogu przesłanek, w tym przypadku zdecydowane poparcie środowiska sędziowskiego”. W tym miejscu należy też podkreślić, iż poparcie, jakie poszczególni kandydaci uzyskali w „środowisku sędziowskim”, jest przecież ustawową przesłanką oceny kandydata na urząd sędziego, gdyż przewidziano ją w przepisach regulujących tryb postępowania nominacyjnego przed KRS (art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS). Wyniki głosowania w kolegium i zgromadzeniu ogólnym sędziów właściwego sądu („poparcie środowiska sędziowskiego”) nie wiążą wprawdzie KRS przy dokonywaniu oceny kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, jednakże są istotne z punktu widzenia art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS, gdyż stanowią jedno z ustawowych kryteriów rzutujących na ocenę predyspozycji kandydatów do pełnienia urzędu na obsadzonym stanowisku sędziego. Dlatego też KRS powinna nawet umotywować swój wybór, gdyby dotyczył on osoby, która uzyskała mniejsze poparcie środowiska zawodowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271; z dnia 15 stycznia 2013 r., III KRS 33/12, LEX nr 1294479 oraz z dnia 15 maja 2013 r., III KRS 197/13, Legalis nr 750374). Zdaniem Sądu

Najwyższego, w przedmiotowej sprawie Krajowa Rada Sądownictwa nie uczyniła zadość temu wymogowi.

W gruncie rzeczy, niewłaściwe - bo dokonane z pominięciem jasnych i przejrzystych kryteriów ocennych - wskazanie przesłanek, jakimi Rada kierowała się przy podejmowaniu uchwały o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP kandydatury odwołującego się Z. D. z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K., uniemożliwia zatem Sądowi Najwyższemu przeprowadzenie właściwej kontroli zaskarżonej uchwały, zarówno w aspekcie dopełnienia przez Radę obowiązku rozważenia wszystkich istotnych okoliczności sprawy (art. 33 ust. 1 ustawy o KRS i odpowiednio art. 2 Konstytucji RP), jak i z punktu widzenia respektowania przez nią zasady równego traktowania i zakazu dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny oraz zapewnienia jednakowych szans przy ubieganiu się o pełnienie funkcji publicznych (art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP).

Biorąc pod uwagę wszystkie wskazane wyżej argumenty, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały nie pozwala na kontrolę postępowania Krajowej Rady Sądownictwa pod kątem dochowania przez nią wymagania wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wprawdzie sam dobór przez Radę kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie zasadniczo pozostaje bowiem poza scharakteryzowanym wcześniej zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli legalności uchwał Rady, jednakże nie dotyczy to sytuacji, gdy sposób zastosowania przyjętych przez Radę kryteriów narusza podstawowe zasady prawne, w tym szczególnie określoną w art. 33 ust. 1 ustawy o KRS zasadę wszechstronnego rozważenia sprawy, a także konstytucyjne zasady jednakowego dostępu do stanowisk w sferze publicznej oraz równego traktowania i niedyskryminacji (por. powołane wcześniej wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011 nr 1, poz. 93, z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271 oraz wyrok z dnia 5 sierpnia 2011 r., III KRS 9/11, niepublikowany), a z taką sytuacją (z przyczyn wcześniej podniesionych) mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

I.n